

Bosna i Hercegovina

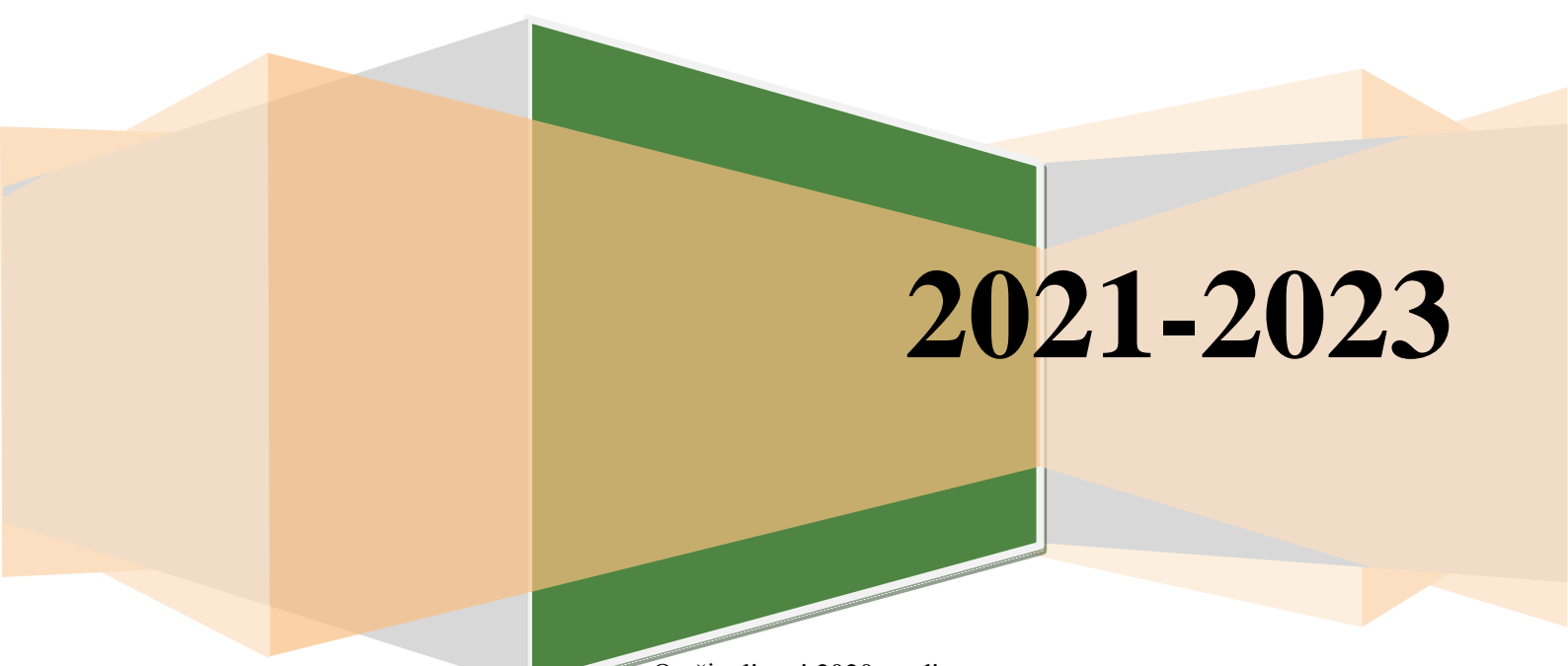
Federacija Bosne i Hercegovine

ŽUPANIJA POSAVSKA

Vlada Županije Posavske

SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE ŽUPANIJE POSAVSKE

za razdoblje 2021.-2023. godina

2021-2023

Orašje, lipanj 2020. godine

KAZALO:

Popis korištenih skraćenica	3
1. UVOD	4
2. SREDNJOROČNE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE MAKROEKONOSKOG OKVIRA U BIH I FEDERACIJI BIH	5
2.1. Statistički pokazatelji Federacije BiH u 2019. godini	6
2.2. Makroekonomski okvir za razdoblje 2021.-2023.godina	7
2.3. Rizici po makroekonomske projekcije	8
2.4. Prihodi od neizravnih poreza BiH, 2019.-2023.g.	9
2.5. Rizici po projekcije prihoda	11
3. OSNOVNI POKAZATELJE ŽUPANIJE POSAVSKE U 2019.G.	12
4. POKAZATELJI EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE ŽUPANIJE POSAVSKE U RAZDOBLJU 2021.-2023.G.	18
4.1. Strateško usmjerenje Vlade Županije Posavske	18
4.2. Prihodi Županije Posavske, 2019.-2023.g.	19
5. STRATEGIJA UPRAVLJANJA JAVNIM DUGOM	25

Popis korištenih skraćenica:

BiH	Bosna i Hercegovina
BDP	Bruto domaći proizvod
CEFTA	Central European Free Trade Agreement (Srednjoeurospki ugovor o slobodnoj trgovini)
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH
EDCF	Economic Development Cooperation Fund (Fond za pomoć ekonomskom razvoju)
EU	European Union (Europska Unija)
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FMF	Federalno ministarstvo financija
FZPR	Federalni zavod za programiranje razvoja
FZS	Federalni zavod za statistiku
ILO	International Labour Organization (Međunarodna organizacija rada)
JR	Jedinstveni račun
KD BiH 2010	Klasifikacija djelatnosti BiH iz 2010. godine
KM	Konvertibilna marka
mil.	Milijun
MMF	Međunarodni monetarni fond
OMA	Odjeljenje za makroekonomske analize
OPEC	OPEC Fund for International Development (Fond za međunarodni razvoj)
PDV	Porez na dodanu vrijednost
SAD	Sjedinjene Američke Države
SIU	Strana izravna ulaganja
UNO	Uprava za neizravno oporezivanje
USD	Američki dolar
WHO	World Health Organization (Svjetska zdravstvena organizacija)
z.o.	Zaostale obveze
ŽP	Županija Posavska

Na temelju članka 18. Zakona o Vladi Županije Posavske ("Narodne novine Županije Posavske", broj; 1/96, 4/96, 8/00 i 2/07), a u svezi članka 17. Zakona o Proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 9/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19), na prijedlog Ministarstva financija Županije Posavske, Vlada Županije Posavske na _____sjednici održanoj dana _____ 2020. godine, donosi

**SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE
ŽUPANIJE POSAVSKE
za razdoblje 2021.-2023. godina**

1. UVOD

Na temelju članka 17. Zakona o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 9/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19), Vlada Županije Posavske na prijedlog Ministarstva financija Županije Posavske donosi smjernice ekonomske i fiskalne politike za trogodišnje razdoblje. Prijedlog smjernica Ministarstvo financija dužno je dostaviti Vladi do 15. svibnja tekuće godine. Kašnjenje u dostavljanju prijedloga Smjernica uvjetovano je kašnjenjem u dobivanju revidiranih projekcija prihoda po osnovi neizravnih i izravnih poreza za 2020. godinu i plana za razdoblje 2021.-2023. godine, koje je Ministarstvo financija Županije Posavske primilo od Federalnog ministarstva financija sredinom svibnja tekuće godine. Osim navedenog, publikacije relevantnih domaćih statističkih institucija (Federalni zavod za statistiku i Federalni zavod za programiranje razvoja) o makroekonomskim kretanjima u 2019. godini za Federaciju i županije/kantone objavljene su tek početkom lipnja tekuće godine.

Ovaj dokument treba odražavati utjecaj svih aktualnih procesa iz okružja, s aspekta mogućih implikacija na fiskalni kapacitet Županije Posavske, kao i poboljšati koordinaciju između Vlade Županije Posavske i općina na pripremi proračuna za 2021. godinu. Smjernice ekonomske i fiskalne politike Županije Posavske za razdoblje 2021.-2023.godina, također, trebaju osigurati realan, sveobuhvatan i konsolidiran okvir planiranja rashoda za sve razine vlasti. Pri izradi Smjernica korištene su srednjoročne projekcije, te godišnje procjene prihoda.

Ministarstvo financija Županije Posavske predložilo je Vladi Županije Posavske usvajanje ovog dokumenta kao prvi korak u procesu pripreme Proračuna za 2021. godinu. Smjernice se temelje na:

- Revidiranim projekcijama prihoda od neizravnih i izravnih poreza za 2020. godinu i plana za razdoblje 2021.-2023. godina;
- Odgovarajućim statističkim pokazateljima i informacijama;
- Izvršenju Proračuna Županije Posavske i općina Županije Posavske za 2019. godinu;
- Publikacijama Direkcije za ekonomska planiranja, Odjeljenja za makroekonomske analize UNO, Federalnog zavoda za statistiku i Federalnog zavoda za programiranje razvoja.

Navedene projekcije su preliminarne i biti će predmet revidiranja nakon prikupljanja novijih podataka o kretanju makroekonomskih parametara u Federaciji BiH i Županiji Posavskoj. Smjernice sadrže:

- Srednjoročne pretpostavke i prognoze makroekonomskog okvira u Federaciji BiH,

- Osnovne makroekonomske pokazatelje Županije Posavske za 2019.godinu,
- Osnovne pokazatelje ekonomske i fiskalne politike Županije Posavske,
- Procjenu prihoda proračuna, i
- Strategiju upravljanja javnim dugom.

2. SREDNJOROČNE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE MAKROEKONOMSKOG OKVIRA U BiH i FEDERACIJI BiH

Podaci o makroekonomskim pokazateljima za Bosnu i Hercegovinu i Federaciju BiH za 2019. godinu, te projekcije makroekonomskih pokazatelja za 2020. godinu te razdoblje 2021.-2023. godina preuzeti su iz dokumenta Smjernice ekonomske i fiskalne politike Federacije Bosne i Hercegovine za razdoblje 2021.-2023. godine usvojenih u svibnju 2020. godine. Radi se o preliminarnim i/ili službenim podacima prikupljenima od relevantnih statističkih institucija u zemlji i inozemstvu, od kojih se osobito ističu projekcije Direkcije za ekonomsko planiranje BiH (DEP) iz travnja 2020. godine. Obzirom da su iste izrađene u razdoblju kada je negativni utjecaj pandemije COVID-19 virusa na svjetsku i na bh. ekonomiju najizraženiji, projekcije su u velikoj mjeri pooštrene i temeljene na konzervativnoj metodi, te se u ovom trenutku ne može sa sigurnošću tvrditi u kojoj mjeri će se revizije projekcija mijenjati u pozitivnom ili negativnom smislu.

Tablica 1. Makroekonomski pokazatelji BiH za razdoblje 2018.-2023.godina¹

Pokazatelj	Službeni podaci 2018	Projekcije				
		2019	2020	2021	2022	2023
Nominalni BDP u mil KM	34.023	35.365	34.846	36.340	38.077	39.826
Nominalni rast u %	5,2	3,9	-1,5	4,3	4,8	4,6
BDP deflator (preth.god.=100)	101,9	100,7	100,9	101,4	101,7	101,4
Realni BDP u mil KM (preth.god=100)	33.399	35.116	34.551	35.826	37.449	39.286
Realni rast u %	3,3	3,2	-2,3	2,8	3,1	3,2
Inflacija mjerena indeksom potr.cijena u %	1,4	0,6	0,2	1,2	1,3	1,4
Potrošnja u mil KM	32.048	32.931	32.736	33.670	34.830	36.055
Realni rast u %	2,0	1,8	-1,0	1,4	1,7	1,7
Vladina potrošnja u mil KM	6.611	6.776	6.959	7.098	7.325	7.545
Realni rast u %	0,9	1,0	1,9	0,5	0,7	0,5
Privatna potrošnja u mil KM	25.437	26.155	25.777	26.572	27.505	28.510
Realni rast u %	2,3	2,0	-1,7	1,7	1,9	2,1
Investicije (bruto) u stal.sredstva u mil KM	6.310	6.857	6.215	6.735	7.397	8.077
Realni rast u %	9,2	8,3	-10,5	7,1	8,1	7,7
Vladine investicije u mil KM	859	954	920	1.042	1.176	1.307
Realni rast u %	15,4	9,4	-5,0	11,6	10,0	8,5
Privatne investicije u mil KM	5.451	5.903	5.295	5.692	6.222	6.769
Realni rast u %	8,3	8,1	-11,4	6,3	7,8	7,5
Uvoz u mil KM	19.097	19.955	18.549	19.478	20.828	22.520
Nominalni rast u %	6,7	4,5	-7,0	5,0	6,9	8,1
Realni rast u %	3,7	2,5	-6,1	3,2	4,5	5,1
Izvoz u mil KM	14.087	14.850	13.821	14.726	15.976	17.471
Nominalni rast u %	10,0	5,4	-6,9	6,5	8,5	9,4
Realni rast u %	6,1	3,4	-6,4	4,3	5,8	6,7
Bilanca tekućeg računa u mil KM	-1.236	-1.022	-975	-990	-1.084	-1.320
Rast u %	-9,1	-17,4	-4,5	1,5	9,4	21,8
Bilanca tekućeg računa u % BDP-a	-3,6	-2,9	-2,8	-2,7	-2,8	-3,3

¹ DEP: Makroekonomske projekcije 2020-2023, Osnovni scenarij, travanj 2020.

U prosincu 2019. godine svijet je svjedočio masovnoj pojavi virusa COVID-19 u Kini, a potom do konca 1.kvartala 2020. godine i u većem dijelu ostatka svijeta. Razmjeri epidemije i njezine posljedice su neočekivano i naglo porasli, sve više ugrožavajući zdravlje ljudi i uzrokujući povećanu smrtnost, te posredno, provođenjem ad hoc mjera zaštite, narušavati društvenu i ekonomsku stabilnost. Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) je 11.03.2020. godine proglasila pandemiju COVID-19 virusa. Vijeće ministara BiH donijelo je Odluku o proglašenju stanja prirodne i druge nesreće na području BiH dana 17.03.2020. godine, nakon čega su se, po uzoru na mjere zaštite i suzbijanja koje su se uspješno provodile u drugim zemljama, počele poduzimati socijalne mjere ograničenog kretanja i zabrane većih javnih okupljanja u Bosni i Hercegovini. Navedeno je dovelo do prekida u lancima opskrbe uslijed imobilnosti ljudi, roba i usluga, te je došlo do djelomičnog ili potpunog prestanka poslovanja pojedinih pravnih subjekata. Zatvaranja granica i zabrane kako međudržavnog tako i međuregionalnog i međugradskog kretanja ljudi, te uvođenje izvoznih prepreka za pojedine proizvode, dodatno su produbile ekonomsku krizu. U pojedinim granama gospodarstva uvedena je potpuna zabrana rada, dok su u ostalim djelatnostima smanjeni kapaciteti. Navedeno je osobito pogodilo mala i srednja poduzeća, u kojima je uslijed opterećenja došlo do prisilnog smanjivanja broja zaposlenih. Negativne ekonomske posljedice ogledaju se, stoga, u povećanju nezaposlenosti, smanjenju plaća, povećanim problemima u otplati dugova, smanjenju izvoza, investicija, opsega proizvodnje, te neizbježno padu prihoda na svim razinama uslijed smanjenja potrošnje.

2.1. Statistički pokazatelji Federacije BiH u 2019. godini

Na temelju podataka Federalnog zavoda za statistiku² BDP Federacije BiH u 2018. godini iznosio je 6.039 USD po stanovniku, a godišnja stopa realnog rasta BDP-a iznosila je 3,8%. U 2019. godini je prema preliminarnim podacima ostvaren manji rast nego u 2018. godini, te je isti iznosio 2,6%. Godišnji prosjek broja zaposlenih u 2019. godini dosegao je razinu od 531.483 zaposlena, stopa zaposlenosti je blago rasla, dok je prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosila 928 KM, što je 3,8% više nego u 2018. godini. Ukupan broj nezaposlenih u FBiH sa stanjem na dan 31.12. u 2019. godini smanjio se za 6,7% u odnosu na 2018. godinu. Uz ove pozitivne pokazatelje zadržana je i cjenovna stabilnost uz rast cijena od 0,6%. S druge strane, indeks obujma industrijske proizvodnje je u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu pao za 2,7%, došlo je do povećanja uvoza za 4,4%, te smanjenja izvoza za 3,7%.

Sukladno preliminarnim procjenama Federalnog zavoda za statistiku za četiri kvartala 2019. godine³, BDP Federacije BiH je u 2019. godini iznosio 21,14 milijardi KM, i realno je veći za 2,6% u odnosu na prethodnu godinu. Bruto domaći proizvod FBiH je u razdoblju od 2016-2019. bilježio konstantan rast po prosječnoj stopi od 3,4%. Promatrano po područjima klasifikacije djelatnosti za 2019 godinu, procijenjeni najveći realni rast bruto dodane vrijednosti zabilježen je u trgovini, prijevozu i uslužnim djelatnostima, dok je pad zabilježen u poljoprivredi, rudarstvu i prerađivačkoj industriji. U odnosu na prethodnu godinu indeks obujma industrijske proizvodnje u 2019. godini se smanjio za 2,7%.

² FZS: Federacija Bosne i Hercegovine u brojkama 2020, lipanj 2020.

³ FZS: Tromjesečni bruto domaći proizvod, IV tromjesečje 2019., 27.03.2020.god.

Pokrivenost uvoza izvozom u 2019. godini se smanjio i iznosi 55%, dok je u 2018. godini iznosio 59,6%, najviše zahvaljujući smanjenju izvoza od 3,7% i povećanju uvoza od za 4,3% u odnosu na prethodnu godinu.

Inflacija, mjerena indeksom potrošačkih cijena, za 2019. godinu je porasla po nižoj stopi u odnosu na prethodne dvije godine, tj porasla je za 0,6% u odnosu na prethodnu godinu. Najviše su porasle cijene alkoholnih pića i duhana, energenata i usluge prijevoza, a najviše su se smanjile cijene odjeće i obuće, telefonske opreme i informatičke opreme.

U 2019. godini nastavlja se pad stope nezaposlenosti kao rezultat smanjenja broja nezaposlenih osoba, i istovremeno povećanje broj zaposlenih osoba, a također raste i iznos prosječnih bruto i neto osobnih primanja. Registrirana stopa nezaposlenosti Federacije BiH u 2019. godini iznosi 37,1%, dok je ista u 2018. godine iznosila 39,2%. Najveći broj zaposlenih osoba je u prerađivačkoj industriji, trgovini, javnoj upravi i obrazovanju.

2.2. Makroekonomski okvir za razdoblje 2021-2023. godina

Izvjesno je da će mjere koje su poduzete za suzbijanje pandemije imati negativne ekonomske posljedice na bh.ekonomiju, kao i svjetsku ekonomiju u cijelosti u 2020. godini, te eventualno srednjoročnom razdoblju što će ovisiti o intenzitetu i trajanju pandemije.

U travnju 2020. godine prvi put je zabilježen značajniji pad prihoda od neizravnih poreza u BiH. Odjeljenje za makroekonomske analize (OMA) je projiciralo pad prihoda od neizravnih poreza od -2% u 2020. godini, te rast prihoda u narednim godinama od 3,3%-3,7% u srednjoročnom razdoblju od 2021.-2023. godine.⁴

Očekuje se da će sve poduzete mjere za suzbijanja pandemije dovesti do duboke recesije u svijetu i u Federaciji BiH. Međunarodni monetarni fond (MMF) je projicirao veći pad globalne ekonomije od pada u krizi 2008.-2009. godine od -3%, i pad ekonomije EU zone od -7,5% u 2020. godini⁵.

U Bosni i Hercegovini sve razine vlasti su poduzele i dalje poduzimaju razne stabilizacijske mjere, uključujući i ekonomske mjere. Tako je Parlament FBiH donio Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica. Navedenim Zakonom je predviđeno niz mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica: subvencioniranja doprinosa za obvezna osiguranja, obustava obračuna i plaćanja zatezne kamate na javne prihode, ukidanje obveza plaćanja akontacije poreza na dobit, ukidanje obveza plaćanja akontacije poreza na dohodak od samostalne djelatnosti, obustavljanje svih pravnih, parničnih, izvanparničnih i izvršnih postupaka za vrijeme stanja nesreće, olakšice za kreditne obveze, obustavljanje obračuna zateznih kamata na zakašnjela plaćanja u dužničko-vjerovničkim odnosima, obustavljanje prinudne naplate, održavanje stabilnosti pojedinih isplata, te uspostava Garancijskog fonda. U pripremi je i drugi paket ekonomskih mjera za ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica, a cilj istih je održavanje gospodarstva i osiguranja radnika i radnih mjesta.

⁴ Uprava za neizravno oporezivanje, OMA: Projekcije prihoda od neizravnih poreza za razdoblje 2020-2023, travanj 2020. god.

⁵ MMF: World economic outlook, travanj 2020.god.

Izmjenama i dopunama Proračuna na svim razinama vlasti nastoji se osigurati alokacija sredstava za ublažavanje negativnih posljedica pandemije, s naglaskom na zdravstvene, socijalne i ekonomske posljedice.

Nadalje, finalizirani su, ili su u fazi finalizacije, dogovori s međunarodnim institucijama kao što su Svjetska banka i MMF za dobivanje sredstava za pružanje potpore zemlji u njezinom radu i jačanje nacionalnih sustava javno-zdravstvene pripravnosti, ili u obliku brzih instrumenata financiranja. Županijskim/kantonalnim razinama u ovom trenutku nisu službeno poznati uvjeti financiranja (kreditna ili grantovska sredstva), za što se očekuje da će do konca 2020. godine biti utvrđeno, a što će utjecati na reviziju srednjoročnih projekcija.

Kao što je već navedeno, MMF je u travnju 2020. godine projicirao pad svjetske ekonomije za -3,0% u 2020. godini, te ekonomski pad Bosne i Hercegovine za -5,0% (World economic outlook, travanj 2020). Svjetska banka je projicirala pad ekonomije Bosne i Hercegovine od -3,2% (Ekonomski i socijalni utjecaj COVID-19, Zapadni Balkan, Redoviti ekonomski izvještaj br.17, proljeće 2020). Direkcija za ekonomsko planiranje Bosne i Hercegovine je projicirala pad ekonomije Bosne i Hercegovine za 2020. godinu od -2,9%, pod pretpostavkom da će se pandemija završiti u drugoj polovici 2020. godine, a nakon tog u sljedeće tri godine oporavak ekonomije, što će najviše ovisiti o razvoju situacije s pandemijom COVID-19 virusa. U razdoblju od 2021. do 2023. godine projicira se ekonomski oporavak uz pretpostavku poboljšanja uvjeta u vanjskom okružju, te povećanja ukupne ekonomske aktivnosti u zemlji.

Po projekcijama DEP-a u 2020. godini očekuje se pad fizičkog obujma industrijske proizvodnje, pad i uvoza i izvoza, povećanje broja nezaposlenih, te pad cijena od 0,5% u odnosu na prethodnu godinu. Sve navedeno bi se u razdoblju 2021.-2023. godina trebalo popraviti, što će ovisiti o završetku pandemije na prvom mjestu, a potom o ekonomskoj situaciji u okružju, implementaciji reformskih mjera koje bi trebale osnažiti položaj BiH na svjetskom tržištu. Dakle, u narednom srednjoročnom razdoblju očekuje se oporavak ekonomije u Federaciji BiH, na što će utjecati poboljšanje poslovnog ambijenta, povećanja investicija, te osobito rast javnih investicija kao i rast stranih ulaganja. Ključni čimbenik rasta i dalje će biti domaća potražnja, očekuje se poboljšanje standarda stanovništva uslijed povećanja broja zaposlenih, rast privatne i smanjenje javne potrošnje.

Navedene projekcije su preliminarne i biti će predmet revidiranja nakon objave i prikupljanja novijih podataka o kretanju makroekonomskih parametara u Federaciji BiH.

2.3. Rizici po makroekonomske projekcije

Rizici za ostvarivanje navedenih projekcija se mogu klasificirati u dvije skupine, i to na vanjske i unutarnje, pri čemu su vanjski rizici izvjesniji i utjecajni na kretanje ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini. Pored činjenice da su raspoloživi izvještaji međunarodnih institucija najavljujivali slabljenje ekonomske aktivnosti u vanjskom okružju, izbijanje globalne epidemije virusa COVID-19 se nametnulo kao ultimativni primarni rizik po realizaciju projekcija za BiH iz osnovnog scenarija. Preduvjet za materijalizaciju navedenih projekcija makroekonomskih pokazatelja predstavlja nadilaženje novonastalih izazova u što kraćem roku. S duge strane, prijetnju realizaciji ovih projekcija predstavljaju i unutarnji izazovi, odnosno unutarnji rizici u Bosni i Hercegovini. Unutarnje rizike predstavljaju složen sustav donošenja odluka i spor tempo provođenja ekonomskih reformi u zemlji. Kašnjenja u procesu

formiranja vlasti i provođenju reformi bi se mogla negativno odraziti na planiranu dinamiku izvršenja javnih investicija, što bi se sigurno odrazilo i na ukupni ekonomski rast. Što se tiče rizika za razdoblje 2021.-2023. godina, oni se odnose na migraciju stanovništva iz Bosne i Hercegovine, osobito mladog, obrazovanog i kvalificiranog kadra, što bi moglo rezultirati smanjenjem proizvodnosti i sporijim rastom BDP-a od projiciranog. Uz niži ekonomski rast od pretpostavljenog (kao i investicija i trgovine) i broj zaposlenih osoba bi mogao biti izrazito smanjen, što u konačnici predstavlja rizik smanjene kupovne moći i životnog standarda stanovništva.

Projekcije inflacije se oslanjaju na kretanje cijena sirove nafte i hrane kao čimbenika koji značajno određuju kretanje cijena u Bosni i Hercegovini. Pored toga, treba uzeti u obzir domaće čimbenike koji određuju inflaciju kao što su akcize na pojedine proizvode, cijene komunalija i sl. Ukoliko bi cijene sirove nafte u razdoblju 2021.-2023. godine bile niže od pretpostavljenih, to bi se odrazilo na ukupnu razinu cijena u Bosni i Hercegovini. Nastavak provođenja politike uvećanja akciza na cigarete i duhan također bi određivao rast cijena u Bosni i Hercegovini.

Nadalje, daljnje pogoršanje i produženje ekonomske krize praćeno još nesagledivim ekonomskim i političkim posljedicama prvenstveno izazvanih pandemijom u svijetu svakako da će se odraziti i na Bosnu i Hercegovinu. Veći i produženi pad u narednim godinama stopa ekonomskog rasta vodećih zemalja u svijetu (prvenstveno zemalja EU, Kine i Sjedinjenih Američkih Država) neminovno bi imao utjecaj i na ekonomski rast Bosne i Hercegovine, odnosno na otežan rad bankarskog sektora.

Osnovni rizik za realizaciju projekcija kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene predstavlja slabljenje ekonomskog rasta u glavnim trgovinskim partnerima odnosno nastavak globalne epidemije COVID-19 virusa. Pored ovog, dodatni rizik bi mogle predstavljati nagle promjene svjetskih cijena burzovnih roba, kao što su metali, energenti (nafta i plin) i hrana, kao i problemi u poslovanju glavnih izvoznih kompanija.

Dodatni rizik svemu navedenom bi bio nastavak zaoštavanja globalnih ekonomskih prilika (geopolitičke i trgovinske tenzije između Kine i SAD). Još uvijek nesagledive negativne posljedice pada ekonomske proizvodnje u Kini i SAD, te značajniji daljnji pad ekonomskog rasta u najgore epidemijom pogođenim zemljama EU (osobito Italija, Španjolska i Francuska) će se neminovno odraziti i na Bosnu i Hercegovinu kroz daljnje pogoršanje platne i vanjskotrgovinske bilance, i dodatno smanjenje SIU.

2.4. Prihodi od neizravnih poreza BiH, 2019.-2023.g.

Prema izvještaju Odjeljenja za makroekonomske analize (OMA) iz lipnja 2020. godine, u travnju 2020. zaustavljen je trend rasta prihoda od neizravnih poreza zbog djelovanja koronavirusa na ekonomiju BiH. Prema preliminarnom izvještaju UNO po vrstama prihoda u mjesecu travnju bruto naplata prihoda je pala za 155,8 mil. KM ili za 23,4%. Zbog smanjenih isplata povrata prihoda od neizravnih poreza, neto deficit naplate je ipak manji i iznosi 119,5 mil. KM. Neto naplata je za 22,2% manja nego u travnju 2019. Veliki pad naplate prihoda u travnju anulirao je ostvareni suficit u naplati iz prvog kvartala 2020. Kumulativna bruto naplata prihoda za četiri mjeseca 2020. manja je za 96,7 mil. KM u odnosu na naplatu u istom razdoblju 2019. Istodobno su isplate povrata bile manje za 41,8 mil. KM, što je ublažilo ukupne negativne rezultate kumulativne naplate, te je u konačnici neto naplata neizravnih

poreza manja za 54,6 mil KM, odnosno za 2,7%. Veliki pad prihoda u travnju ostvaren je u najvećoj mjeri u naplati PDV-a (-28,2 mil. KM), te putarine (-13,2 mil. KM) i carina (- 12,9 mil. KM), dok je rast jedino zabilježen u naplati prihoda od trošarina (+ mil. 10,2 KM), zahvaljujući većoj naplati trošarina na duhanske preradevine od 8,4%.

Na temelju DEP-ovih projekcija makroekonomskih pokazatelja i tekućih trendova naplate, OMA je projicirala pad neizravnih poreza po stopi od 2% za 2020. godinu, dok su za 2021., 2022., i 2023. godinu projicirane stope rasta od 3,3%, 3,5% i 3,7% respektivno. Obzirom na nepoznanice u trenutku izrade projekcija i korištene pretpostavke da će kriza biti premošćena u kratkom roku (DEP), postoje značajni rizici za ostvarenje projekcija prihoda od neizravnih poreza. Projekcije prihoda od neizravnih poreza za 2020. i naredno trogodišnje razdoblje izrađene su u trenutku kada nisu bili dostupni podaci o naplati prihoda na JR UNO za travanj, mjesec u kojem su se pojavili prvi veći učinci krize uzrokovane pandemijom korona virusa.

Projekcije makroekonomskih pokazatelja, na kojima su zasnovane projekcije prihoda, su također izrađene u trenutku nedostupnih statističkih podataka za ožujak, mjesec u kojem je došlo do obostranih šokova na strani ponude i potražnje. Obzirom na ogromne nepoznanice u trenutku izrade projekcija o jačini i trajanju šoka uzrokovanog pandemijom virusa korona, kao i u brojnim nepoznanicama na unutarnjem planu, te korištene pretpostavke da će kriza biti prevladana u kratkom roku (DEP, projekcije makroekonomskih indikatora), ističemo da postoje značajni rizici za ostvarenje projekcija prihoda od neizravnih poreza, pri čemu je veća vjerojatnost rizika lošijeg ishoda.

Projekcije prihoda za razdoblje 2020.-2023. prikazane su u Tablici 2. Kako bi se osigurala usporedivost projiciranih i naplaćenih prihoda od neizravnih poreza, projekcije prihoda od neizravnih poreza prikazane su na gotovinskoj osnovi u skladu s izvještajima UNO o naplati po vrstama prihoda. U Tablici 3. prikazane su projekcije prihoda u % BDP-a.

Tablica 2. Projekcije prihoda od neizravnih poreza u mil. KM (2020.-2023.), travanj 2020. godine

Vrsta prihoda (neto)	u mil. KM					Projicirana stopa rasta (u %)			
	Izvršenje	Projekcija				2020	2021	2022	2023
	2019	2020	2021	2022	2023				
PDV	4.022,4	3.944,8	4.066,5	4.209,3	4.363,1	-1,9	3,1	3,5	3,7
Trošarine	1.533,3	1.515,5	1.564,5	1.612,1	1.661,7	-1,2	3,2	3,0	3,1
Carine	300,6	293,1	307,8	329,0	355,7	-2,5	5,0	6,9	8,1
Putarina	650,2	629,0	652,9	671,7	691,9	-3,3	3,8	2,9	3,0
Ostalo	35,3	31,8	32,1	32,5	32,8	-10,0	1,1	1,1	1,1
UKUPNO	6.541,8	6.414,2	6.623,9	6.854,6	7.105,2	-2,0	3,3	3,5	3,7
Namjenska putarina *)	-406,2	-393,1	-408,1	-419,8	-432,4	-3,2	3,8	2,9	3,0
SREDSTVA za RASPODJELU	6.135,6	6.021,1	6.215,8	6.434,8	6.672,8	-1,9	3,2	3,5	3,7

*) Namjenska putarina je do 1.2.2018. iznosila 0,10 KM/litra derivata nafte, namijenjen u cijelosti za izgradnju autocesta, a od 1.2.2018. 0,25 KM/litra derivata nafte, za izgradnju autocesta (0,20 KM/litri) i izgradnju i rekonstrukciju ostalih putova (0,05 KM/litri).

**) Iznos raspoređene namjenske putarine u 2019. godini prema odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uplatama na Jedinstveni račun i raspodjeli prihoda ne odgovara u potpunosti iznosu prikupljene namjenske putarine prikazane u Tablici 3. (406,2 mil KM) zbog primjene novog modela raspodjele prikupljene namjenske putarine od 1.2.2018. prema kojem se raspodjela ne vrši na dnevnoj bazi, nego naknadno, po završetku mjeseca za prethodni mjesec na temelju preliminarnog/konačnog izvještaja UNO o naplaćenim prihodima po vrstama. Raspodjela namjenske putarine od 0,10 KM/litra derivata po starom modelu dnevne raspodjele okončana je 31.1.2018., a raspodjela namjenske putarine od 0,25 KM/litra derivata entitetima i Brčko Distriktu prema novom modelu započela je tek u ožujku 2018. godine.

Tablica 3. Projekcije prihoda od neizravnih poreza u % BDP-a (2020.-2023.), travanj 2020. godine

Vrsta prihoda (neto)	u % BDP-a				
	Izvršenje	Projekcija			
	2019	2020	2021	2022	2023
PDV	11,4%	11,3%	11,2%	11,1%	11,0%
Trošarine	4,3%	4,3%	4,3%	4,2%	4,2%
Carine	0,9%	0,8%	0,8%	0,9%	0,9%
Putarina	1,8%	1,8%	1,8%	1,8%	1,7%
Ostalo	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
UKUPNO	18,5%	18,4%	18,2%	18,0%	17,8%
Namjenska putarina	-1,1%	-1,1%	-1,1%	-1,1%	-1,1%
SREDSTVA ZA RASPODJELU	17,3%	17,3%	17,1%	16,9%	16,8%

2.5. Rizici po projekcije prihoda

Projekcije prihoda od neizravnih poreza za 2020. i naredno trogodišnje razdoblje izrađene su u trenutku kada nisu bili dostupni podaci o naplati prihoda na JR UNO za travanj, mjesec u kojem su se pokazali prvi veći učinci krize uzrokovane pandemijom korona virusa. Projekcije makroekonomskih pokazatelja, na kojima su zasnovane projekcije prihoda, su također izrađene u trenutku nedostupnih statističkih podataka za ožujak, mjesec u kojem je došlo do obostranih šokova na strani ponude i potražnje.

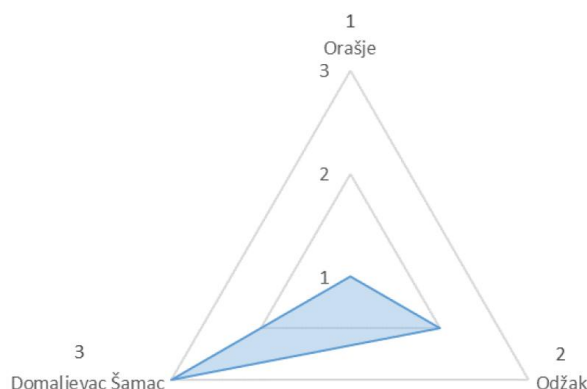
Obzirom na osnovne postavke projekcija neizravnih poreza i ukupne ekonomske uvjete u BiH i u svijetu ostvarenje projicirane razine prihoda od neizravnih poreza u razdoblju 2020-2023 je podložno sljedećim rizicima:

- Projekcije prihoda od neizravnih poreza usko su vezane za projekcije makroekonomskih pokazatelja DEP-a. Svako odstupanje ovih parametara od projiciranih vrijednosti predstavlja rizik za projekcije prihoda.
- Slabiji ekonomski oporavak glavnih izvoznih partnera BiH (EU, zemlje CEFTA) povećava razinu rizika za ostvarenje makroekonomskih projekcija, a time i projekcija prihoda od neizravnih poreza u cjelini;
- Slabljenje borbe protiv crnog tržišta duhanskih prerađevina nakon okončanja harmonizacije poreznog opterećenja cigareta u BiH sa standardima EU;
- Masovan odliv stanovništva može prouzročiti smanjenje oporezive potrošnje koju su nezaposleni građani koji napuštaju BiH financirali dohocima iz sive ekonomije ili iz doznaka iz inozemstva, kao i potrošnje radno-aktivnih osoba koje napuštaju BiH, čiji će se dohodak zbog seljenja obitelji većinom trošiti izvan BiH;
- Pojava eksternih šokova, u vidu rasta cijena nafte i derivata na svjetskom tržištu izvan sadašnjih očekivanja, pogoditi će tržište derivata u BiH i negativno će se odraziti na potrošnju derivata, a time i na izvršenje projekcija prihoda od trošarina na derivate i putarine iz cijene naftnih derivata.

3. OSNOVNI POKAZATELJI ŽUPANIJE POSAVSKE U 2019.g.⁶

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku⁷ na dan 30.06.2019. godine Županija Posavska je brojala ukupno 41.346 stanovnika, što je smanjenje za 375 stanovnika ili smanjenje za 0,9% u odnosu na registrirani broj stanovnika na dan 30.06.2018. godine. Najveći broj stanovnika živi u općini Orašje (18.972), zatim u općini Odžak (17.834), te najmanje u općini Domaljevac-Šamac (4.540 stanovnika).

Po izračunu indeksa razvijenosti Federalnog zavoda za programiranje razvoja u 2019. godini na prvom mjestu po rangu razvijenosti unutar Županije Posavske bila je općina Orašje, dok je na posljednjem mjestu općina Domaljevac - Šamac.

Graf 1. Razina razvijenosti po općinama Županije Posavske 2019.

Prema podacima Porezne uprave FBiH, u 2019. godini u Federaciji BiH, porezni prihodi svih županija/kantona (porezi građana i porez na dohodak) iznose 427,996 milijuna KM, što je u odnosu na 2018. godinu više za 7,5% (prihodi u 2018. godini su iznosili 398,097 milijuna KM). Porezni prihodi po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u FBiH iznose 195,4 KM i viši su za 7,8% u odnosu na 2018. godinu.

U Županiji Posavskoj u 2019. godini ostvareni su porezni prihodi u iznosu od 4,5 mil. KM, što je u odnosu na 2018. godinu više za 1,3%. Najviši porezni prihodi ostvareni su u općini Orašje u iznosu od 2,6 milijuna KM, a najniži u općini Domaljevac-Šamac 269.000 KM.

Porezni prihodi po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u Županiji Posavskoj iznose 108,5 KM, što je u odnosu na 2018. godinu više za 2,2%, i što je 55,5% u odnosu na prosjek FBiH.

Najviši porezni prihodi po glavi stanovnika ostvareni su u općini Orašje u iznosu od 139 KM, a najniži u općini Domaljevac-Šamac 59 KM.

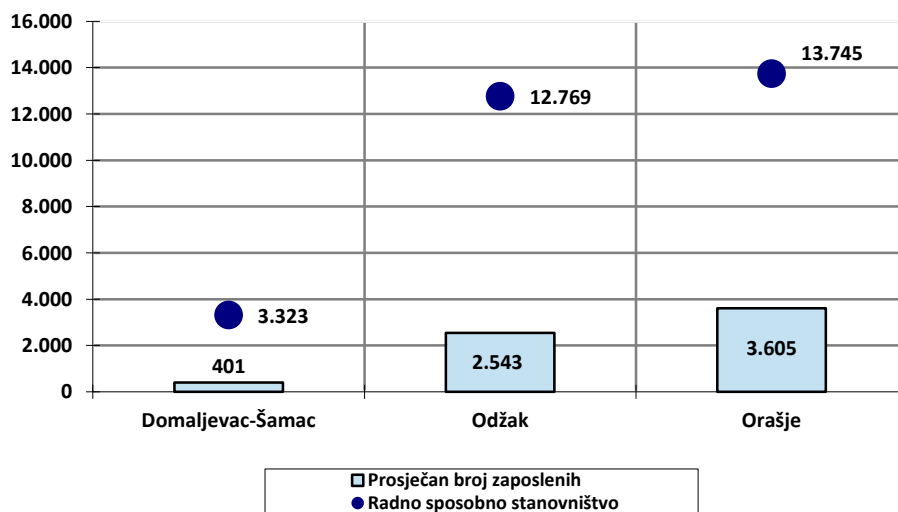
U 2019. godini u FBiH ostvaren je prosječan broj zaposlenih u iznosu od 531.483, što je u odnosu na isto razdoblje 2018. godine više za 2,2%, ili 11.683 zaposlenih osoba. U Županiji Posavskoj broj zaposlenih iznosi 6.549, što je u odnosu na 2018. godinu više za 52 osobe, ili 0,8%. Broj zaposlenih u Županiji Posavskoj sudjeluje u ukupnom broju zaposlenih FBiH s

⁶ FZPR: Makroekonomski pokazatelji po kantonima FBiH 2019, lipanj 2020.godine

⁷ FZS: Posavski kanton u brojkama 2020, lipanj 2020.godine

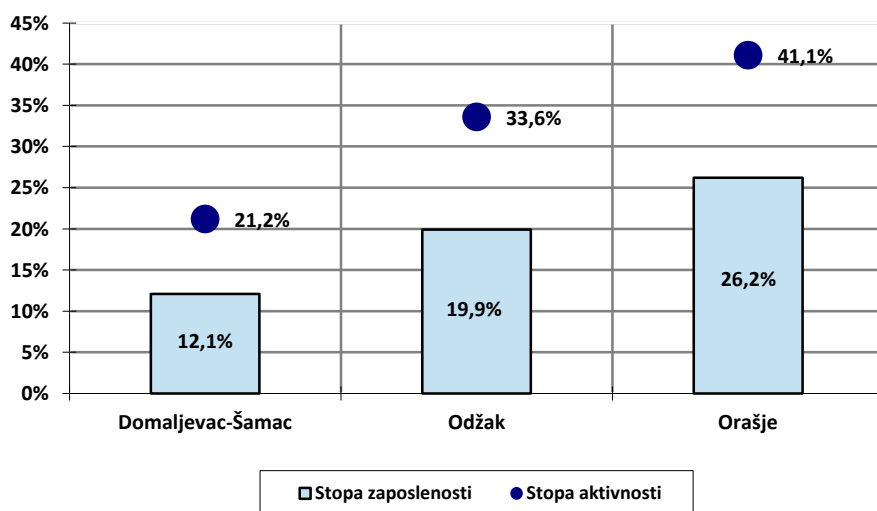
1,2%. Najveći broj zaposlenih u Županiji Posavskoj radi u prerađivačkoj industriji (1.602 zaposlena), trgovini na veliko i malo te popravci motornih vozila i motocikala (1.358 zaposlenih), te javnoj upravi i obrani (860 zaposlenih).

Povećanje broja zaposlenih zabilježeno je u skoro svim općinama Županije Posavske, najviše u općini Domaljevac-Šamac za 5,2%, dok je jedino smanjenje broja zaposlenih zabilježeno u općini Odžak za 0,5%.

Graf 2. Prosječan broj zaposlenih i radno sposobno stanovništvo po općinama ŽP 2019.

Stopa registrirane zaposlenosti u Županiji Posavskoj u 2019. godini po EU metodologiji, točnije po metodologiji Međunarodne organizacije rada (ILO) - broj zaposlenih u odnosu na radno sposobno stanovništvo, iznosi 21,9% što je u odnosu na 2018. godinu više za 0,3 postotna boda (stopa zaposlenosti u FBiH iznosi 34,8%).

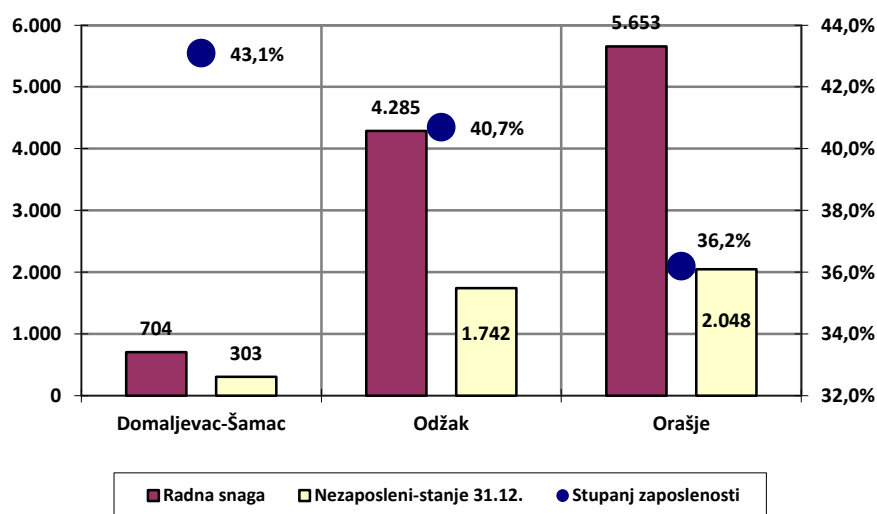
Graf 3. Stopa zaposlenosti i stopa aktivnosti stanovništva po općinama Županije Posavske 2019.

Prosječan registrirani broj nezaposlenih osoba u FBiH u 2019. godini iznosi 313.570, što je manje za 22.040 ili 6,6% u odnosu na 2018. godinu. Registrirana nezaposlenost u Županiji Posavskoj u 2019. godini iznosi 4.093, što je za 10,4% manje u odnosu na 2018. godinu. Broj nezaposlenih u ukupnom broju nezaposlenih u FBiH iznosi 1,3%.

Najveći prosječan broj nezaposlenih osoba registriran je u općini Orašje (0,7% od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH), dok je najmanji broj u općini Domaljevac-Šamac (0,1% od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH).

Smanjenje broja nezaposlenih zabilježeno je u svim općinama Županije Posavske, najviše u općini Orašje za 10,8%, dok je najmanje zabilježeno u općini Domaljevac Šamac za 8,5% odnosu na 2018. godinu.

Stopa nezaposlenosti u Županiji Posavskoj u 2019. godini prema registriranim podacima, u odnosu na radnu snagu iznosi 35,8%, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 2,8 postotnih bodova (stopa nezaposlenosti u FBiH iznosi 37,1%).

Graf 4. Nezaposleni, radna snaga i stopa nezaposlenosti po općinama ŽP 2019.

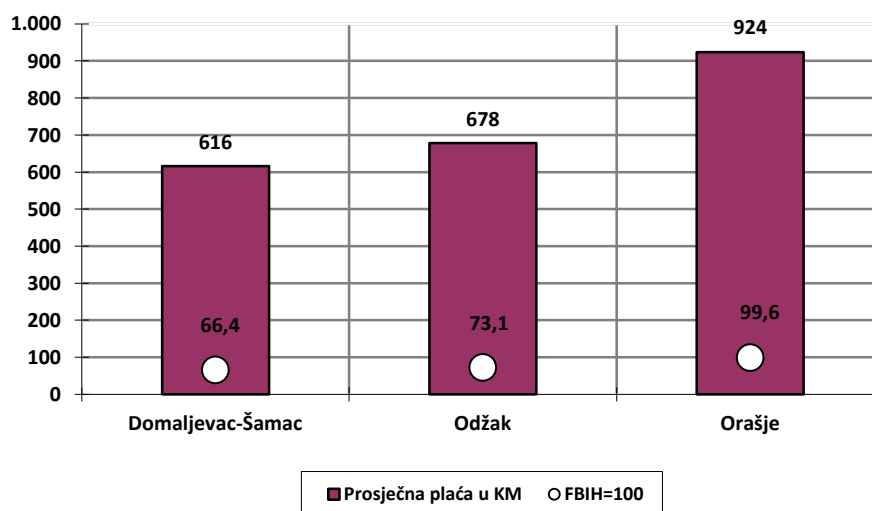
U 2019. godini u FBiH ostvaren je pad fizičkog obujma industrijske proizvodnje po stopi od 2,7%. U Županiji Posavskoj ostvaren je također pad fizičkog obujma industrijske proizvodnje po stopi od 4,7%.

Tablica 4. Indeks industrijske proizvodnje prema glavnim industrijskim skupinama i područjima KD BiH 2010 Županije Posavske 2019

	2019/2018	
	Federacija BiH	Županija Posavska
INDUSTRIJA UKUPNO	97,3	95,3
PREMA GLAVNIM INDUSTRIJSKIM SKUPINAMA		
Intermedijarni proizvodi	95,5	94,5
Energija	95,1	98,4
Kapitalni proizvodi	98,1	103,1
Trajni proizvodi za široku potrošnju	106,1	97,9
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	100,2	82,5
PREMA PODRUČJIMA I OBLASTIMA KD-a		
Prerađivačka industrija	97,9	95,0
Proizvodnja, opskrba el.energijom, plinom i vodom	133,3	98,4

U 2019. godini, u FBiH prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosi 928 KM i viša je za 4,4% u odnosu na 2018. godinu. U Županiji Posavskoj prosječna neto plaća iznosi 808 KM, što je više za 4,5% u odnosu na 2018. godinu, i što je 87,1% od prosjeka FBiH.

Povećanje prosječne mjesečne plaće zabilježeno je u svim općinama Županije Posavske, najviše u općini Domaljevac-Šamac za 6,3%, u Odžaku za 4,3% i Orašju za 3,5%.

Graf 5. Pregled plaća po općinama Županije Posavske 2019

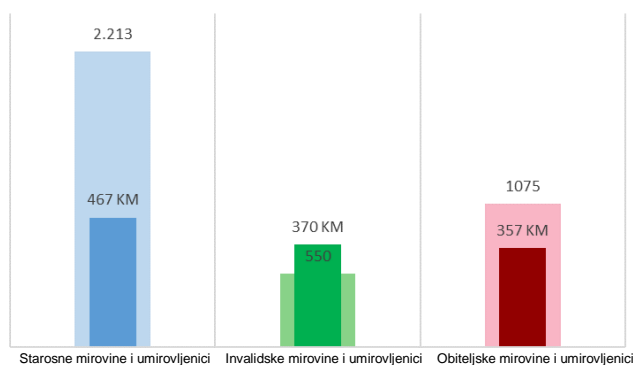
Ukupan broj umirovljenika u FBiH u prosincu 2019. godine iznosi 424.009, što je za 1,7% više nego u 2018. godini. U Županiji Posavskoj broj umirovljenika u prosincu 2019. godine iznosi 3.838, što je za 1,0% više u odnosu na 2018. godinu, s udjelom od 0,9% u odnosu na ukupan broj umirovljenika u FBiH. Broj umirovljenika se povećao u svim općinama Županije Posavske, najviše u općini Domaljevac – Šamac za 3,4% i općini Odžak za 1,4% u odnosu na 2018. godinu.

Prosječna isplaćena mirovina u FBiH u prosincu 2019. godine iznosila je 416 KM, što je više za 4,4 %, dok u Županiji Posavskoj prosječna isplaćena mirovina iznosi 422 KM, što je više za 3,8% u odnosu na 2018. godinu.

Povećanje prosječne isplaćene mirovine zabilježeno je u dvije općine Županije Posavske, u Odžaku za 6,1% i Orašju za 5,1%, dok je jedino smanjenje isplaćene mirovine zabilježeno u općini Domaljevac - Šamac za 11,2%.

Tablica 5. Broj umirovljenika i iznos mirovina Županija Posavska 2019

Općina	Broj umirovljenika	Ukupan iznos isplaćenih mirovina	Prosječna mirovina (u KM)
Orašje	2.063	900.867	437
Odžak	1.475	583.083	395
Domaljevac-Šamac	300	135.951	453
Županija Posavska	3.838	1.619.901	422
Federacija BiH	352.438	160.669.987	456
UKUPNO FBiH	424.009	176.577.500	416

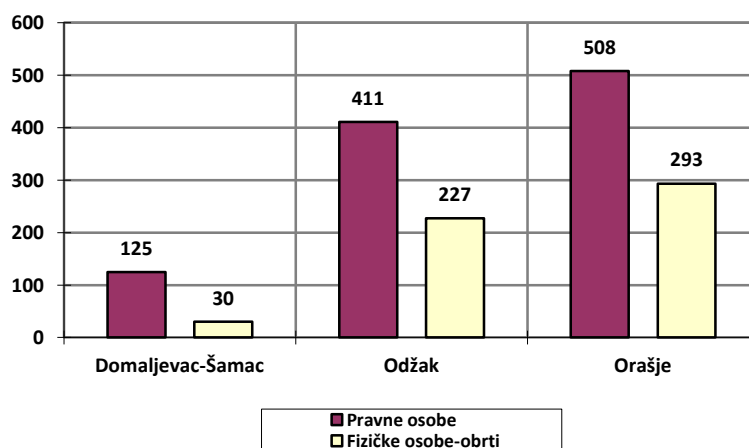

Graf 6. Vrste umirovljenika i mirovina u Županiji Posavskoj 2019

Prema statističkim podacima ukupan broj poslovnih subjekata u FBiH na dan 31.12.2019. godine iznosi 112.955, što je više za 2,2% u odnosu na 2018. godinu. Ukupan broj poslovnih subjekata u Županiji Posavskoj iznosi 1.594, i veći je za 20 ili 1,3% u odnosu na 2018. godinu. Broj poslovnih subjekata u Županiji Posavskoj sudjeluje u ukupnom broju poslovnih subjekata u Federaciji BiH s 1,4%.

Registrirani broj pravnih osoba u FBiH na dan 31.12.2019. godine iznosi 60.794, što je više za 2,7% u odnosu na 2018. godinu, dok u Županiji Posavskoj broj pravnih osoba iznosi 1.044, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 6 ili 0,6%. Broj registriranih pravnih osoba u Županiji Posavskoj sudjeluje u ukupnom broju registriranih pravnih osoba u Federaciji BiH s 1,7%. Najveći broj pravnih osoba u Županiji Posavskoj (prema KD BiH 2010) registriran je u ostalim uslužnim djelatnostima (291 pravna osoba), trgovini na veliko i malo, popravci motornih vozila i motocikala (198 pravna osoba), te prerađivačkoj industriji (120 pravnih osoba).

Broj registriranih fizičkih osoba – obrtnika u FBiH, sa stanjem na dan 31.12.2019. godini, iznosi 52.161, što je više za 1,6% u odnosu na 2018. godinu, dok u Županiji Posavskoj broj registriranih obrtnika iznosi 550, što je više za 14 ili 2,6% u odnosu na 2018. godinu. Broj registriranih fizičkih osoba-obrtnika u Županiji Posavskoj sudjeluje u ukupnom broju registriranih fizičkih osoba-obrtnika u Federaciji BiH s 1,1%. Najveći broj obrta u Županiji Posavskoj (prema KD BiH 2010) registriran je u djelatnostima poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (119 obrta), djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (115 obrta), te trgovini na veliko i malo, popravku motornih vozila i motocikala (90 pravnih osoba).

Graf 7. Broj registriranih poslovnih subjekata po općinama Županije Posavske 2019

U 2019. godini u Federaciji BiH ostvaren je izvoz u ukupnom iznosu od 7.614 mil. KM, što je za 3,8% manje u odnosu na izvoz u 2018. godini. U Županiji Posavskoj izvoz iznosi 116 mil. KM, što je za 6,9% manje u odnosu na 2018. godinu. Izvoz Županije Posavske sudjeluje u ukupnom izvozu FBiH s 1,5%.

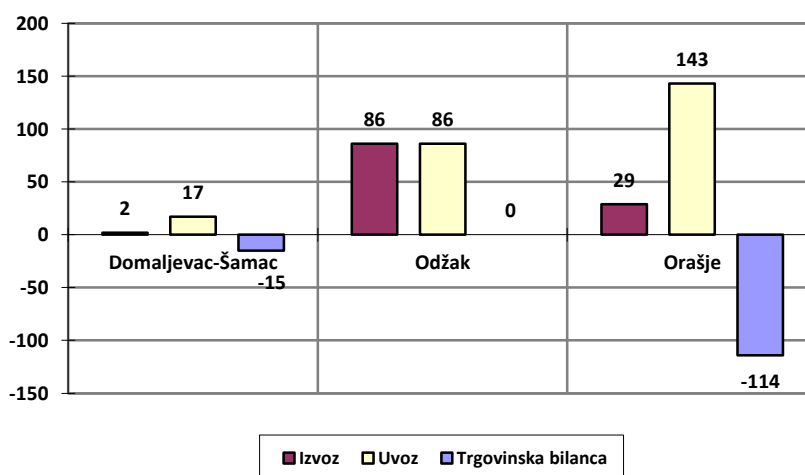
Povećanje izvoza zabilježeno je samo u općini Odžak za 4,5%, dok je u općini Domaljevac-Šamac zabilježeno najveće smanjenje izvoza za 33,3%, a u općini Orašje za 28,4%. Kao i u prethodnim godinama, najviše su se izvozili proizvodi prerađivačke industrije (vrijednost izvoza 114,862 mil.KM), a zatim znatno manje proizvodi poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, proizvodi djelatnosti vađenja ruda i kamena te ostali proizvodi. Nadalje, najviše se izvozilo u Njemačku, a potom u Hrvatsku, Sloveniju i Austriju.

U 2019. godini u Federaciji BiH ostvaren je uvoz u ukupnom iznosu od 13.753 mil. KM, što je za 3,7% više u odnosu na 2018. godinu. U Županiji Posavskoj uvoz iznosi 245 mil. KM, što je za 11,7% više u odnosu na 2018. godinu. Uvoz Županije Posavske u ukupnom uvozu FBiH sudjeluje s 1,8%.

Povećanje uvoza zabilježeno je u svim općinama Županije Posavske, a najviše u općini Orašje za 17,2%, Domaljevac-Šamac za 10,9% i Odžaku 3,8%. Kao i u prethodnim godinama, najviše su se uvozili proizvodi prerađivačke industrije (vrijednost uvoza 221,598 mil.KM), a zatim znatno manje proizvodi poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, te vrlo malo proizvodi djelatnosti vađenja ruda i kamena te ostali proizvodi. Nadalje, najviše se uvozilo iz Njemačke, potom iz Hrvatske, te u manjim opsezima iz ostalih zemalja.

Trgovinski deficit Federacije BiH u 2019. godini ostvaren je u iznosu od 6.139 mil. KM, i bilježi povećanje za 14,7% u odnosu na 2018. godinu, dok je u Županiji Posavskoj zabilježen deficit u iznosu od 129 mil. KM i bilježi povećanje za 39,9%.

Postotak pokrivenosti uvoza izvozom u 2019. godini u FBiH iznosi 55,4%, dok u Županiji Posavskoj iznosi 47,6%.

Graf 8. Izvoz, uvoz i trgovinska bilanca roba u mil.KM po općinama ŽP 2019

Tablica 6. Osnovni pokazatelji razvoja Federacije BiH i Županije Posavske

Elementi	Federacija BiH		Županija Posavska		Udjel ŽP u FBiH	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Površina u km ²	26.112	26.113	325	325	1,2	1,2
Stanovništvo u 000	2.196	2.190	42	41	1,9	1,9
Porezi prihodi u mil.KM	398	428	4,4	4,5	1,1	1,0
Porezni prihodi po stanovniku u KM	181	195,4	106	109	58,5	55,5
Industrijska proizvodnja - indeks	100,8	97,3	87,7	95,3	-	-
Izvoz robe – u 000 KM	7.911.910	7.613.998	125.344	116.701	1,6	1,5
Uvoz robe – u 000 KM	13.266.591	13.753.196	219.528	245.231	1,7	1,8
Pokrivenost uvoza izvozom u %	59,6	55,4	57,1	47,6	95,7	86,0
Trgovinska bilanca u 000 KM (deficit)	-5.354.681	-6.139.198	-94.184	-128.530	1,8	2,1
Zaposlenost – prosjek	519.800	531.483	6.497	6.549	1,2	1,2
Radno sposobno stanovn.(15-64)	1.538.814	1.526.894	30.078	29.837	2,0	2,0
Radna snaga – broj	855.410	845.053	11.063	10.642	1,3	1,3
Stopa registrirane zaposlenosti u %	33,8	34,8	21,6	21,9	-	-
Stopa aktivnosti u %	55,6	55,3	36,8	35,7	-	-
Nezaposlenost – prosjek	335.610	313.570	4.566	4.093	1,4	1,3
Stopa registr.nezaposlenosti u %	39,2	37,1	41,3	38,5	-	-
Neto plaća – prosječna u KM	889	928	773	808	87,0	87,1
Mirovina – prosječna u KM	399	416	406	422	101,8	101,4
Broj umirovljenika – na 31.12.	416.828	424.009	3.800	3.838	0,9	0,9
Broj poslovnih subjekata – na 31.12.	110.536	112.955	1.574	1.594	1,4	1,4

4. POKAZATELJI EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE ŽUPANIJE POSAVSKE U RAZDOBLJU 2021.-2023.GODINA

4.1. Strateško usmjerenje Vlade Županije Posavske

Program rada Vlade Županije Posavske za 2020. godinu usvojen je prije pojave zdravstvene i ekonomske krize uzrokovane pandemijom izazvanom virusom COVID-19. Pojavom pandemije Vlada Županije Posavske, kao i sve ostale Vlade, suočena je s pronalaženjem mjera za suzbijanje ili ublažavanje negativnih posljedica izazvanih poduzetim mjerama za suzbijanje pandemije. Potrebno je donijeti mjere za stabilizaciju poslovnog okružja, mjere za pomoć gospodarskim subjektima u suočavanju sa izazovima u krizi, kao i mjere za povećanje zaposlenosti kroz provođenje aktivnih mjera zapošljavanje u suradnji s međunarodnim institucijama.

Prvi korak u tom smjeru učinjen je usvajanjem Izmjena i dopuna Proračuna Županije Posavske za 2020. godinu („Narodne novine Županije Posavske“, broj: 6/20), kojim su sva raspoloživa sredstva usmjerena u zdravstvo i gospodarstvo, poštujući pri tom sve zakonske okvire i ne ugrožavajući stabilnost Proračuna.

Dakle, uz prethodno navedeno što trenutno predstavlja prioritet, u razdoblju 2020.-2023. godina rad Vlade Županije Posavske biti će i dalje usmjeren na:

1. Uspostavljanje i održavanje makroekonomske stabilnosti i postizanje zadovoljavajuće stope gospodarskog rasta koji pretpostavlja nove investicije, otvaranje radnih mjesta i popravljavanje ukupnog standarda stanovnika Županije, stvaranje povoljne poduzetničke klime.
2. Provođenje aktivnosti demografske obnove Županije Posavske kroz praćenje i predlaganje mjera koje imaju za cilj pomoć obiteljima sa djecom, kako izravnim financijskim potporama tako i stvaranjem kvalitetnijih uvjeta u dječjim vrtićima i školama te kvalitetniju zdravstvenu zaštitu djece.
3. Stvaranje uvjeta za sustavnu pomoć braniteljima i članovima njihovih obitelji.
4. Jačanje kapaciteta za pripremu svih zakona kojima Županija ispunjava svoje ustavne nadležnosti kao i usklađivanje zakonodavstva Županije sa zakonodavstvom Europske unije.
5. Stvaranje sustava obrazovanja koji niti u čemu neće zaostajati za najsuvremenijim u regiji i koji će biti uvezan sa potrebama realnog i javnog sektora Županije.
6. Osiguranje stabilnog i kvalitetnog zdravstvenog sustava na prostoru Županije Posavske, održavanje stabilnosti zdravstvenih ustanova i dizanje kvalitete usluga u zdravstvu.
7. Jačanje kadrovskih kapaciteta u cilju adekvatnog odgovora na pripremu i realizaciju procesa pristupanja Bosne i Hercegovine Europskoj uniji, te pripremu i implementaciju projekata financiranih iz EU fondova.
8. Održavanje proračunske stabilnosti kroz realno planiranje i odgovornost svih proračunskih korisnika, kao i kontrola javne potrošnje.

Tijekom 2020. godine planira se izrada dva strateški važna dokumenta: Prostorni plan i Strategija razvoja Županije Posavske za razdoblje 2021.-2027. godina, koji će značajno odrediti smjer i dinamiku razvoja Županije Posavske.

4.2. Prihodi Županije Posavske, 2019.-2023. g.

Revidirane projekcije javnih prihoda (neizravni porezi, porez na dobit i porez na dohodak) za 2020. godinu i razdoblje 2021.-2023. godina dobivene su od Federalnog ministarstva financija početkom svibnja 2020. godine. Projekcije su temeljene na makroekonomskim pokazateljima DEP-a za razdoblje 2021.-2023. godina, te je na iste primijenjen izrazito konzervativni pristup i krajnji oprez. Stoga su projicirani iznosi za navedene tri vrste prihoda (koje u Proračunu Županije Posavske uobičajeno uzimaju oko čak 90% ukupnih poreznih i neporeznih prihoda, odnosno preko 85% svih prihoda, primitaka i financiranja), iznimno niski. Sukladno popratnom aktu FMF-a revidiranje za 2020. godinu izvršeno je na temelju analize dostupnih podataka o novonastaloj situaciji uzrokovanoj pandemijom COVID-19 virusa u Bosni i Hercegovini, odnosno značajnijeg usporavanja naplate prihoda zabilježenog već u drugoj polovici ožujka i travnju tekuće godine. U obzir je uzeta krajnja nepredvidivost tijeka i duljine trajanja same pandemije, kao i nemogućnost ozbiljnije procjene krajnjih posljedica na globalnu i domaću ekonomiju.

U razdoblju 2021.-2023. projiciran je, nadalje, postupni oporavak ekonomije i pozitivna kretanja makroekonomskih parametara. Međutim, uslijed drastičnog smanjenja projiciranih prihoda u 2020. godini, oporavak će biti znatno skromniji, te prema procjenama FMF-a niti u 2023. godini neće doseći razinu ostvarenja iz 2019. godine.

Uzimajući u obzir sve navedeno, Ministarstvo financija Županije Posavske je za potrebe ovog dokumenta izradilo dva scenarija temeljena na tri najveće skupine prihoda, od kojih će se, do dobivanja novih podataka o ekonomskim kretanjima na globalnoj i lokalnoj razini, osnovnim smatrati Scenarij 1.:

- Scenarij 1. (Osnovni scenarij) – Projekcija javnih prihoda za 2020. godinu i razdoblje 2021.-2023.godina prema Revidiranim projekcijama FMF-a, i
- Scenarij 2. – Projekcija javnih prihoda za 2020. godinu i razdoblje 2021.-2023. godina prema analizi izvršenja Proračuna Županije Posavske za razdoblje siječanj-svibanj 2020. godine, uzimajući u obzir projekcije OMA-e iz lipnja 2020. godine.

U oba scenarija projekcije prihoda od neizravnih poreza usklađene su s revidiranim projekcijama FMF-a iz svibnja 2020. godine, Naime, iako je u projekcijama izvršeno drastično smanjenje u odnosu na izvršenje u 2019. godini i projekcije iz listopada 2019. godine, dok s druge strane projekcije OMA-e za državnu razinu nisu u toj mjeri pesimistične, a uzimajući u obzir način vertikalne podjele prihoda od neizravnih poreza, ne postoji dovoljno podataka da bi Ministarstvo financija Županije Posavske sačinilo samostalnu procjenu njihovog kretanja u razdoblju 2020.-2023. godina.

U Scenariju 2. izvršena je korekcija projekcije prihoda od poreza na dobit i poreza na dohodak za razdoblje 2021.-2023. godina u odnosu na projekcije FMF-a iz svibnja 2020. godine, a temeljeno na izvršenju u dosadašnjem tijeku 2020. godine.

Projekcije ostalih poreznih prihoda, neporeznih prihoda, tekućih i kapitalnih potpora i primitaka za razdoblje 2021.-2023. godina su u oba Scenarija jednake, dok je za 2020. godinu preuzet plan iz Izmjena i dopuna Proračuna Županije Posavske za 2020. godinu.

Raspodjela prihoda za županije i općine/gradove pojedinačno za 2020. godinu i razdoblje 2021-2023. godina urađena je u skladu s metodologijom propisanom Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15), prema koeficijentima raspodjele iz Upute o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od neizravnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda za 2020. godinu („Službene novine Federacije BiH”, broj: 84/19).

Prihodi od neizravnih poreza

Uputom o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od neizravnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda za 2020. godinu utvrđeni su sljedeći udjeli u raspodjeli prihoda po osnovi neizravnih poreza za 2020. godinu:

Tablica 7. Koeficijenti za raspodjelu prihoda od neizravnih poreza za 2020.godinu

Županija Posavska	2,003%
Općina Domaljevac-Šamac	0,182%
Općina Odžak	0,751%
Općina Orašje	0,691%

Osim navedenog, Uputom je utvrđen i udjel Županije Posavske u 60% sredstava s posebnog računa proračuna Federacije za uplatu naknade za ceste iz cijene naftnih derivata koji za 2020. godinu iznosi 2,11%. Sukladno županijskim propisima 42% ovog iznosa se dijeli na sljedeći

način: općina Orašje 52%, općina Odžak 38%, i općina Domaljevac-Šamac 10%. Na isti način i u istim omjerima se dijele i sredstva prihoda od putarine 0,25KM/litra.

Prema revidiranim projekcijama prihoda od neizravnih poreza Federalnog ministarstva financija iz svibnja 2020. godine procjenjuje se da će prihodi od neizravnih poreza koji pripadaju Županiji Posavskoj (Županija i općine) u 2020. godini iznositi 29.288.237 KM ili čak 16,7% manje u odnosu na izvršenje ovih prihoda u 2019. godini. U razdoblju 2021.-2023. godina očekuje se njihov postupni rast i to: 30.576.691 KM u 2021. godini, 32.359.158 KM u 2022. i 32.761.479 KM u 2023. godini.

Tablica 8. Prihodi od neizravnih poreza iz raspodjele s JR za razdoblje 2019.-2023.godina

Neizravni porezi	Izvršenje 2019.	PROJEKCIJA			
		2020.	2021.	2022.	2023.
1. Županija Posavska	35.143.015	29.288.237	30.576.691	32.359.158	32.761.479
1.1. Županijski proračun	31.051.514	25.844.283	26.981.231	28.554.100	28.909.113
1.2. Općinski proračuni	4.091.501	3.443.954	3.595.461	3.805.058	3.852.366
1.2.1. Domaljevac-Šamac	454.877	385.960	402.940	426.429	431.731
1.2.2. Odžak	1.888.978	1.592.617	1.662.679	1.759.605	1.781.482
1.2.3. Orašje	1.747.647	1.529.842	1.529.842	1.619.024	1.639.153

Nadalje, procjenjuje se da će prihodi od neizravnih poreza za upravitelje cesta na razini Županije Posavske u 2020. godini iznositi 1.716.584 KM ili 14,3% manje u odnosu na izvršenje ovih prihoda za 2019. godinu. U razdoblju 2021.-2023. godina prihodi od neizravnih poreza za direkcije cesta kretati će se u iznosima od 1.789.265 KM, 1.879.186 KM i 1.911.426 KM respektivno.

Tablica 9. Prihodi za upravitelje cesta za razdoblje 2019.-2023.godina

Neizravni porezi	Izvršenje 2019.	PROJEKCIJA			
		2020.	2021.	2022.	2023.
1. Upravitelji cesta	2.001.949	1.716.584	1.789.265	1.879.186	1.911.426
1.1. Prihodi od neizravnih poreza iz raspodjele s JR	1.459.832	1.243.534	1.298.239	1.373.920	1.391.002
1.2. Prihodi od namjenske putarine za financiranje autocesta i cesta	542.117	473.050	491.025	505.266	520.424

Tablica 9a. Prihodi za upravitelje cesta za razdoblje 2019.-2023.godina – općine pojedinačno

OPĆINA	PROJEKCIJA			
	2020.	2021.	2022.	2023.
1.1. Prihodi od neizravnih poreza iz raspodjele s JR				
Općine (42%)	522.284	545.260	577.046	584.221
o/t Orašje (52%)	271.588	283.535	300.064	303.795
o/t Odžak (38%)	198.468	207.199	219.278	222.004
o/t Domaljevac-Šamac (10%)	52.228	54.526	57.705	58.422
1.2. Prihodi od namjenskih putarina za financiranje cesta i autocesta				
Općine (42%)	198.681	206.231	212.212*	218.578*
o/t Orašje (52%)	103.314	107.240	110.350	113.661
o/t Odžak (38%)	75.499	78.368	80.640	83.060
o/t Domaljevac-Šamac (10%)	19.868	20.623	21.221	21.858

*Napomena: postoje razlike u zaokruživanju

Porez na dobit

Porez na dobit poduzeća izuzev banaka i drugih finansijskih organizacija predstavlja u cijelosti prihod Županije. Učinci naplate prihoda od poreza na dobit, od uvođenja novog Zakona o porezu na dobit uz prilagođavanje makroekonomskih pretpostavki i povijesnih trendova ostvarenja prihoda po ovoj osnovi, do 2018. godine pokazivalo je stalni rast za županijske proračune, a koji se različito odražavaju za svaku županiju pojedinačno. Naime, promatrajući naplatu u Proračunu Županije Posavske, ovi prihodi su od prve godine primjene Zakona (2008. godine) više nego 2,5 put porasli u 2009. godini, te u godinama koje su slijedile nastavili rasti. U 2018. godini u odnosu na ostvarenje iz 2017. godine došlo je do pada ovih prihoda za 13,0%, a u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu ponovnog pada od 5,2%, te su isti u 2019. godini iznosili 3.241.035 KM.

Prema projekcijama FMF-a u ovom segmentu se očekuje najveći pad prihoda kao posljedica pandemije COVID-19 virusa. Tako se predviđa da će prihodi od poreza na dobit poduzeća u 2020. godini iznositi samo 852.606 KM (što je pad za 73,7% u odnosu na izvršenje u 2019. godini).

U razdoblju 2021.-2023. godina očekuje se da će prihodi Županije Posavske od poreza na dobit poduzeća nešto porasti, i nastaviti postupno rasti po umjerenim stopama od 2,0%, 3,0% i 3,2% respektivno. To znači da će porez na dobit u 2023. godini iznositi 925.658 KM, što je i dalje samo 28,6% ostvarenja u 2019. godini.

Tablica 10. Prihodi od poreza na dobit za razdoblje 2019.-2023.godina – **Scenarij 1.**

Vrsta prihoda	Izvršenje 2019.	PROJEKCIJA			
		2020.	2021.	2022.	2023.
Porez na dobit poduzeća	3.241.035	852.606	869.986	896.955	925.658

Izvršenje Proračuna Županije Posavske za razdoblje 01.01.-31.05.2020. godine pokazuje da će prihodi od poreza na dobit u 2020. godini biti veći od navedenih u Tablici 10. Naime, u trenutku pisanja ovih Smjernica (sredina lipnja 2020.g.) porez na dobit poduzeća izvršen je u iznosu od 1.149.909 KM, što je 34,9% više od planiranog Izmjenama i dopunama Proračuna Županije Posavske za cijelu 2020. godinu. Uz pretpostavku da će se smanjenje poreza na dobit poduzeća najviše odraziti u srpnju i kolovozu 2020. godini, i pretpostavku da do kraja 2020. godine neće biti ponovno proglašeno stanje prirodne nesreće, te da će doći do normalizacije ekonomskih aktivnosti, u Tablici 11. prikazana je projekcija po Scenariju 2.

Tablica 11. Prihodi od poreza na dobit za razdoblje 2019.-2023.godina – **Scenarij 2.**

Vrsta prihoda	Izvršenje 2019.	PROJEKCIJA			
		2020.	2021.	2022.	2023.
Porez na dobit poduzeća	3.241.035	1.190.380* 2.350.380**	2.397.400	2.469.400	2.548.500

* Planirani iznos po Izmjenama i dopunama Proračuna Županije Posavske za 2020. godinu

** Procjena izvršenja za 2020. godinu (uz navedene pretpostavke)

Na razini Županije Posavske prihodi od poreza na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza) ostvaruju se u godišnjim iznosima od 2.500 KM do 3.000 KM, dok se procjenjuje da će se prihodi od poreza na dobit pojedinaca općina Županije Posavske u razdoblju 2021.-2023. godina kretati u ukupnim iznosima od 1.100 KM do 2.000 KM.

Porez na dohodak

U odnosu na izvršenje prihoda od poreza na dohodak Županije Posavske za 2019. godinu koje je iznosilo 4.744.353 KM, u 2020. godini se, prema revidiranim projekcijama FMF-a, očekuje pad ovih prihoda od 31,2% (3.263.760 KM), dok se u razdoblju 2021.-2023. godina očekuje postupni rast ovih prihoda u odnosu na prethodne godine za 2,8% (3.355.145 KM), 3,1% (3.459.155 KM) i 3,2% (3.569.848 KM) respektivno.

Tablica 12. Prihodi od poreza na dohodak za razdoblje 2019.-2023.godina – **Scenarij 1.**

VRSTA PRIHODA	Izvršenje 2019.	PROJEKCIJA			
		2020.	2021.	2022.	2023.
1. Porez na dohodak	4.744.353	3.263.760	3.355.145	3.459.155	3.569.848
1.1. Županijski proračun	3.109.449	2.139.068	2.198.962	2.267.130	2.339.679
1.2. Općinski proračuni	1.634.904	1.124.692	1.156.183	1.192.025	1.230.169

Izvršenje Proračuna Županije Posavske za razdoblje 01.01.-31.05.2020. godine pokazuje da će prihodi od poreza na dobit u 2020. godini biti veći od navedenih u Tablici 12. Naime, u trenutku pisanja ovih Smjernica (sredina lipnja 2020.g., odnosno 5,5 mjeseci 2020. godine) porez na dohodak izvršen je u iznosu od 1.240.924 KM, što je 58,0% planiranog za cijelu 2020. godinu. Dosadašnje kretanje izvršenja poreza na dohodak u 2020. godini u odnosu na isto razdoblje 2019. godine pokazalo je smanjenje od oko 7%. U Tablici 13. prikazana je projekcija prihoda od poreza na dohodak po Scenariju 2.

Tablica 13. Prihodi od poreza na dohodak za razdoblje 2019.-2023.godina – **Scenarij 2.**

VRSTA PRIHODA	Izvršenje 2019.	PROJEKCIJA			
		2020.	2021.	2022.	2023.
1. Porez na dohodak	4.744.353	4.412.250	4.535.800	4.676.420	4.826.070
1.1. Županijski proračun	3.109.449	2.891.790	2.972.760	3.064.920	3.163.000
1.2. Općinski proračuni	1.634.904	1.520.460	1.563.040	1.611.500	1.663.070

Analizom ostvarenih i raspoređenih prihoda od poreza na dohodak općina Županije Posavske na godišnjoj razini u razdoblju 2017.-2019. godine uočeno je da su se isti kretali u slijedećim rasponima:

- Općina Orašje: 57,67%-60,48% - prosjek posljednje tri godine 59,50%
- Općina Odžak: 32,81%-36,14% - prosjek posljednje tri godine 34,04%
- Općina Domaljevac-Šamac: 6,19%-6,71% - prosjek posljednje tri godine 6,46%.

Neporezni prihodi

Neporezni prihodi županije uključuju prihode od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihode od pozitivnih tečajnih razlika, naknade, pristojbe i prihode od pružanja javnih usluga u koje se ubrajaju: administrativne, sudske i komunalne pristojbe i ostale proračunske naknade, naknade i pristojbe po Federalnim zakonima i drugim propisima i prihodi od pružanja javnih usluga i neplanirane uplate te novčane kazne.

Planira se da će županijski proračun i proračuni općina Županije Posavske u 2021. godini prikupiti 7.860.800 KM neporeznih prihoda, što je 2,8% više nego što se očekuje u 2020. godini. Nadalje se predviđa da bi neporezni prihodi u 2022. i 2023. godini trebali i dalje rasti, odnosno očekuje se da će iznositi 8.037.300 KM u 2022. godini i 8.208.800 KM u 2023. godini.

Tekuće i kapitalne potpore i kapitalni primici

Uzevši u obzir pojačane aktivnosti korisnika Proračuna Županije Posavske i općina Županije Posavske, kao i njihov angažman u apliciranju za novčana sredstva po projektima u zemlji i inozemstvu, realizacija tekućih i kapitalnih potpora bi i dalje trebala ostati barem na razini ostvarenja iz prethodnih godina.

Nadalje, kako su u tijeku konzultacije federalne, županijskih i općinskih/gradskih razina oko nove izmjene Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine, a čiji ishod bi mogao ponovno porazno djelovati na Proračun Županije Posavske, u razdoblju 2021.-2023. godina će se pri planiranju Proračuna za sljedeću fiskalnu godinu i dalje planirati tekuće potpore iz Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine.

Međutim, u planiranju ukupnog okvira prihoda Županije Posavske za razdoblje 2021.-2023. godina neće se uzimati u obzir plan tekućih i kapitalnih potpora i primitaka, obzirom na veliki stupanj neizvjesnosti u realizaciji ove vrste prihoda.

Ukupni prihodi proračunâ Županije Posavske

Tablica 14. Projekcije ukupnog okvira prihoda – Županija Posavska i općine Proračuna za razdoblje 2019.-2023.g. (Izvor: Projekcije javnih prihoda za 2020. god.i razdoblje 2021-2023.godina, FMF, svibanj 2019.) – **SCENARIJ 1.**

Vrsta prihoda	Izvršenje	Plan	Projekcija		
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
I Porezni prihodi	45.768.851	35.538.057	37.228.668	38.235.654	39.812.831
1. Prihodi od neizravnih poreza	37.144.964	31.004.821	32.365.957	34.238.344	34.672.905
1.1. Županija	31.051.514	25.844.283	26.981.231	28.554.100	28.909.113
1.1. Općine	4.091.501	3.443.954	3.595.461	3.805.058	3.852.366
1.1. Upravitelji cesta	2.001.949	1.716.584	1.789.265	1.879.186	1.911.426
2. Prihodi od izravnih poreza	8.623.887	4.533.236	4.862.711	4.997.310	5.139.926
2.1. Porez na dobit poduzeća	3.241.035	852.606	869.986	896.955	925.658
2.2. Porez na dohodak	4.744.353	3.263.760	3.355.145	3.459.155	3.569.848
2.2.1. Županija	3.109.449	2.139.068	2.198.962	2.267.130	2.339.679
2.2.2. Općine	1.634.904	1.124.692	1.156.183	1.192.025	1.230.169
2.3. Porezi građana*	637.285	415.040	635.300	638.900	642.100
2.4. Ostali porezi	1.214	1.830	2.280	2.300	2.320
II Neporezni prihodi	8.482.003	7.674.508	7.860.800	8.037.300	8.208.800
1. Prihodi od pod.akt.i imovine	2.702.900	2.487.218	2.550.800	2.603.300	2.698.800
2. Naknade i pristojbe	5.125.519	4.694.690	4.780.300	4.832.900	4.856.400
3. Novčane kazne	652.269	492.300	528.600	599.900	652.300
4. Ostali neporezni prihodi	1.315	300	1.100	1.200	1.300
UKUPNO (I + II):	54.250.854	43.212.565	45.089.468	47.272.954	48.021.631

*Porezi građana – porez na dobit pojedinaca, porez na plaću i radnu snagu (z.o.), porez na imovinu i domaći porezi na dobra i usluge (z.o.)

Tablica 15. Projekcije ukupnog okvira prihoda – Županija Posavska i općine Proračuna za razdoblje 2019.-2023.g. – SCENARIJ 2.

Vrsta prihoda	Izvršenje	Plan	Projekcija		
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
I Porezni prihodi	45.768.851	38.184.321	39.936.737	42.025.364	42.691.895
1. Prihodi od neizravnih poreza	37.144.964	31.004.821	32.365.957	34.238.344	34.672.905
1.1. Županija	31.051.514	25.844.283	26.981.231	28.554.100	28.909.113
1.1. Općine	4.091.501	3.443.954	3.595.461	3.805.058	3.852.366
1.1. Upravitelji cesta	2.001.949	1.716.584	1.789.265	1.879.186	1.911.426
2. Prihodi od izravnih poreza	8.623.887	7.179.500	7.570.780	7.787.020	8.018.990
2.1. Porez na dobit poduzeća	3.241.035	2.350.380	2.397.400	2.469.400	2.548.500
2.2. Porez na dohodak	4.744.353	4.412.250	4.535.800	4.676.420	4.826.070
2.2.1. Županija	3.109.449	2.891.790	2.972.760	3.064.920	3.163.000
2.2.2. Općine	1.634.904	1.520.460	1.563.040	1.611.500	1.663.070
2.3. Porezi građana*	637.285	415.040	635.300	638.900	642.100
2.4. Ostali porezi	1.214	1.830	2.280	2.300	2.320
II Neporezni prihodi	8.482.003	7.674.508	7.860.800	8.037.300	8.208.800
1. Prihodi od pod.akt.i imovine	2.702.900	2.487.218	2.550.800	2.603.300	2.698.800
2. Naknade i pristojbe	5.125.519	4.694.690	4.780.300	4.832.900	4.856.400
3. Novčane kazne	652.269	492.300	528.600	599.900	652.300
4. Ostali neporezni prihodi	1.315	300	1.100	1.200	1.300
UKUPNO (I + II):	54.250.854	45.858.829	47.797.537	50.062.664	50.900.695

*Porezi građana – porez na dobit pojedinaca, porez na plaću i radnu snagu (z.o.), porez na imovinu i domaći porezi na dobra i usluge (z.o.)

5. STRATEGIJA UPRAVLJANJA JAVNIM DUGOM

U Proračunu Županije Posavske za 2021. godinu potrebno je planirati sredstva za otplatu vanjskog pozajmljivanja u apsolutnom iznosu od 518.870 KM, te izdatke za kamate na vanjsko pozajmljivanje u apsolutnom iznosu od 35.980 KM.

Ova sredstva se odnose na otplatu:

- 1) kredita UniCredit Bank Austria AG - Podugovor o kreditu za Projekt nabavke, obuke i održavanja medicinske i nemedicinske opreme i usluga u Kantonalnoj bolnici Orašje, te
- 2) kredita Export-Import Banka Koreja/EDCF - Podugovor o zajmu za Projekt Modernizacija bolnica u Bosni i Hercegovini - Faza II.

Kretanje izdataka po osnovi otplate duga (glavnice i kamata) u razdoblju 2019.-2023. godina prikazano je u Tablici 15.

Tablica 16. Izdaci za otplate dugova i izdaci za kamate u razdoblju 2019.-2023.godina

Opis	Izvršenje	Plan	Projekcije		
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Kredit OPEC fonda	73.733	0	0	0	0
Kredit Export-Import banke Koreja	110.545	107.630	106.850	105.520	104.190
Kredit UniCredit Bank Austria	458.358	455.360	448.000	442.820	437.640
UKUPNO:	642.636	562.990	554.850	548.340	541.830

Napomena: Zbog mogućih tečajnih razlika iznosi planirani za otplate dugova (glavnica i kamate) su u planu zaokruženi na više.

Kod planiranja otplate dugova važno je, opreza radi, uzeti u obzir mogućnost da bi sredstva MMF-a, koja su Izmjenama i dopunama Proračuna Županije Posavske za 2020. godinu planirana u iznosu od 7,6 milijuna KM kao tekuća potpora (grant), mogla predstavljati kreditno zaduženje za koje u ovom trenutku nisu poznati uvjeti otplate. Uz pretpostavku da će, u tom slučaju, grace period iznositi najmanje 3 godine, te da navedena sredstva u trenutku izrade ovih Smjernica još nisu raspoloživa, prispjeće otplate glavnice neće ući u razdoblje 2021.-2023. godina.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Županija Posavska
Vlada
Broj: 01-02-320/20
Orašje, 02.07.2020. godine

Predsjednik Vlade

Đuro Topić